

„POKROK“ vyejde každý piatok

Adresa pre všetky zásielky:

Jozef Teslík Uh. Skalica (Szokolca).

Oznamy (inzeráty) účtujú sa levne a platia sa vopred.

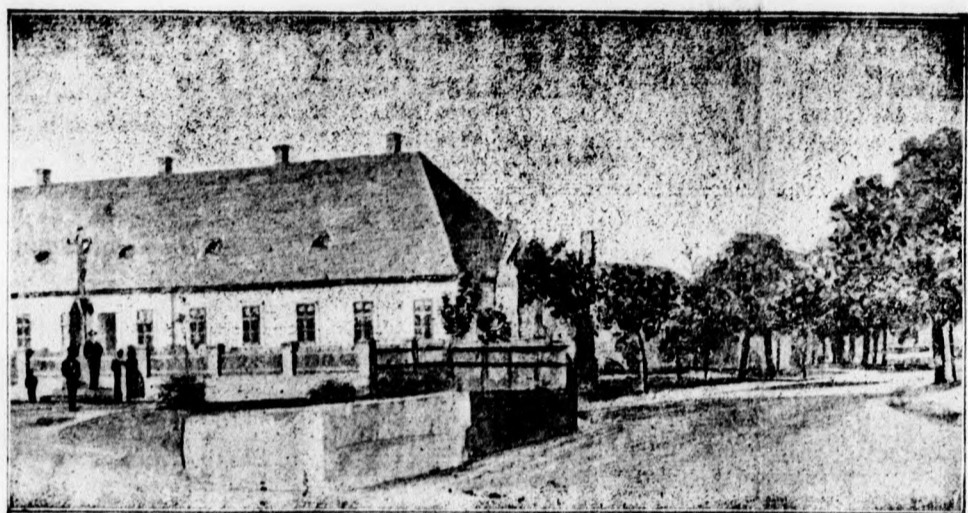
POKROK.

Predplátané poštou:

Na celý rok 2 kor. — Na pol roku 1 kor. — Jednotlivé čísla v expedícii a pri zásielkach najmenej 20 výtiskov stojí 2 hal.

Predplátané do cudzozemska 5 kor. Bezmenné a nevyplatené dopisy sa nepríjmajú.

Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

šim. kat. fara vo Gbeloch.

Arcivojvoda Jozef

Dňa 13. t. m. o 6 hod. 25 min. ráno zomrel vo Fiume arcivojvoda (erzhercog) Jozef, po dlhej a dlhotrvanlivej chorobe v 72. roku života svojho. Zaopatrený bol sv. sviatostmi ešte 11. jan. t. r. a vtedy obdržal aj pápežské poželnanie z Rima.

Zomrelý arcivojvoda bol jeden z tých málo údov kráľovskej rodiny, ktorý sú s telom aj s dušou Uhrami. On bol kost od kosti a krv od krve Uhrom, on cítil vždy s národom a poznal i jeho tlkot srdca a preto za ním smúti celá krajina od najmocnejšieho do najslabšieho.

Arcivojvoda Jozef Karol Ludevít narodil sa v Prešporke dňa 2. marca 1833 čo syn uhorského palatína arcivojvody Jozefa. Jako mladík odbavil svoje predbežné vzdelanie jako kadet pri vtedajšom palatínskom regimente čís. 12. potom prešiel čo major ku cisárskym dragúnom a tak postupoval až za generalmajora. Bol aj vo viac vojnách kde sa vyznamenal svojou smelosťou a chladnokrevnosťou. Zvlášte vyznačil sa v bitke pri Kráľ Hradci, kde boly pod ním štyri kone usmrtené a on vždy stal na čele svojho vojska. Buď mu zem ľahká!

Poučný príklad.

Ako známo poľský národ je rozdelený na tri čiastky. Bývalé kráľovstvo poľské si rozdelili Rusko, Rakúsko a Nemecko, lebo lepšie rečeno Prájsko. Najväčšiu slobodu majú Poliaci v Rakúsku, kde majú svoje poľské university, školy atď., slovom úplnú kultúrnu slobodu užívajú. Najviac utlačení boli v Rusku a Nemecku, kde poľská reč z úradov a zo škôl úplne je vytisnutá a kde Poliak bez zradenia svojej národnosti ani úradníkom šťastným sa nemôže stať.

Dľa tohoto čo by ste si mysleli laskaví čitatelia, kde že je poľský národ najbohatší a najzámožnejší?

Očujte odpoveď moju. Najzámožnejší je poľský národ v Rusku a potom v Nemecku, najbiednejší v Rakúsku. Nenie to čudná vec? A predsa tak je tomu.

Poliaci v Rusku a Nemecku vytvoreni byvše zo štátnych úradov a nechcejúce zapreť svoju národnosť, úplnou silou vrhli sa na obchod a priemysel, čím si veľkú slobodu a bohatstvo nadobudli.

Tým spôsobom, že Nemci ohromné milióny odhlasovali na zakúpenie poľských šľachtických majetkov docielili, že Poliak sa huževnato pridrža otcovskej pôdy a bráni si ju všemožným spôsobom. Laskomyseľnosť poľská sa obrátila vo vážnosť, a racionalným hospodarením, skromným životom docielili to, že poľské majetky sú vzorné a neodkupné.

Obchod a veľký priemysel sú zlatou baňou, a tieto vytvorily novú triedu poľského národa, ktorá svojim bohatstvom a neodvislosťou udržuje národnú myšlienku a tak aj národ poľský. Žobráccke národy nemajú žiadnej budúcnosti Poliaci v Rakúsku sú vládnym elementom a preto vzdor tomu, že zaujímajú vo štátnom živote i tie najvyššie úrady. Halič je

krajina žobráccka, kde prisťahovaní cudzinci vykorisťujú zaostalosť ľudu a tým spôsobom všetky podzemky zakupujú.

Poučný príklad je to pre nás, akým spôsobom máme pracovať. Roľník sa musí vzdelávať, racionalne hospodáriť.

Remeselníci naši tí ešte viacej potrebujú vzdelania. Príkladom to dosvedčím. V monarchii našej tkáčstvo bolo veľmi rozšírené, a úplne vyhynulo. Ohromné tkáčovské továrne ale si založili Nemci na Morave a v Čechách preto, že boli života schopní na vyššom stupni kultúri stáli, a nové vynálezy upotrebili, tak že dnes z tých chudobných tkáčov vyrástli bohatí továrnici. Podobne to máme v každom odbore.

Rodičia nedochovávajú biednych písárikov, ale samostatných, vzdelaných a učených priemyselníkov a obchodníkov, lebo len národohospodárska samostatnosť spasí a udrží národy. V.

Umelecká výstava v Hroznovej Lhote.

Na Turičné sviatky zahájená bola v Hroznovej Lhote umelecká výstava v miestnostach atelieru majstra Jožu Úprky.

V odľahlej dedinke a výstava! A predsa. Navštevovali jedine tu je na zodpovedajúcej pôde a v tom ovzduší, ktoré diela Úprky, Mandela a Frolku obtáčajú. Tu vidí obdivovateľ tú pravdu, ten život, tú rázovitosť, pôvodnosť ktorými vynikajú tvorby Úprkové a len tu má dôkaz, že tá pestrosť a živosť bariev, ktoré na prvý pohľad zdajú sa skoro prepiatými majú svoje oprávnenie, majú pôvod v skutočnosti a vo vernosti malovať pravdu, malovať tak, jako to príroda, tento najväčší majster tvorila.

V tomto vystihnúť národného rázu, v tejto pôvodnosti je Úprka veľký. On nehoví zden-glavenej fantasii, nemaľuje ružové lístky a rytierov brnkajúcech proti mesačku. Neženie sa za barevnými dójkami. On maľuje verne až do podrobnosti a to nielen tváre, nielen kroje, ale i časte krojové. Len sa podívať na jeho »krojové štúdiá« vystavené na výstave a užasnete jako svedomite až do posledného záhybu je vy-malovaná tá umele a spletené uviazaná šatka na ženskej hlave! A tie kraje! Je to celé národopisné štúdium. I tie ťažké pohyby tvrdo pracujúceho ľudu. Pozri naň v skutočnosti, pozri obraz a vidíš tú veľkú pravdu v Úprkovom umení, vidíš v čom je on veľký, v čom stojí medzi všetkými umelcami takmer sám. O jeho obrazoch písať treba s dvoch strán. Sú to diela umelecké a sú to celé štúdiá národopisné. Mnoho, čo Úprka vystihnul jako zvláštnosť tamedšieho ľudového kroju a zobrazil už hyne. Vďaka mu. Zachoval štúdiu národopisu mnoho vzácnej látky, lebo už i na okolí Hroznovej Lhoty móda podmaňuje a rázovité vzory úboru hynú.

Úprka má už asi v tomto vychytení tvorenia svoju školu. Jeho žiaci sú Mandel a Frolka. Ovšem žiaci nadaní a šťastlivo tvoriaci. Nimi vystavené obrazy robia im všetku česť. Úprkové a jeho žiakov obrazy vyznamenávajú sa jasnotou a plnosťou života. Úprka vie postavy na plátne tak postaviť, že napriek primeranému úzadiu celkom opanujú súlad celku a názornosť jeho je zriedkavo silná, viediac zachytiť myšlienku. Je on opravdivým ľudovým umelcom. Od kolisky až po hrob, radosti, žiaľ, zvyky jeho nikto tak nevie zobrazíť ako Úprka. Jako by sme boli radi, keby jeho diela zachovali sa rodnej zemi a neroztratil sa v cudzine.

Sama výstava umiestnená je v dome a atelieri Úprkovom. Dom sám je slohu čisto ľudového, stavaný dľa plánov architekta Jurkoviča. Útulné hniezdočko, že sa musíš v ňom dobre cítiť. Až do posledného klinca všetko je tam shotovené dľa slovenských motívov. Snáď na celej Morave nikto krajšie nebýva jako náš Joža. Sama výstava robí veľmi súladný dojem. Je akoby ju z prstienka vytiahol. Len jednu chybu má. Je preplnená, nemá potrebného vzdušia. Obrazov je tam na mnoho, mnoho veľkých siení (len číslovaných je 60), človek prechádzajúc od obrazu k obrazu neni si vstave odpočinúť, zažíť a stroviť vzbudené dýmy. Ustane a duša nevytvorí si o každom obraze samostatný osobitný úsudok, tak jako to dielo zaslúži.

Ovšem v Hroznej Lhote neni staviska, ktoré by boli pre výstavu, kroma jako školy, ale tam sa do dnes ešte pilno učia.

V Turičné sviatky, napriek tomu, že podobná výstava bola i v Olomouci výstavu navštívilo mnoho ľudí. Menovite v pondelok. A každý odchádzal z nej uspokojený, duševne povznesený a prial jej mnoho zdraru. Dľa môjho rántania v pondelok bolo na výstave asi 500 platených hostí.

Majstrovi, Jožovi Úprkovi prajeme mnoho zdraru a tešili by sme sa, aby ju naša Slovač čim hufnejšie navštívila.

Brat Jožov, Fr. Úprka, sochár tiež mal na výstave práce. Vyniká rázovitostou a samostatným prevedením myšlienky. Mňa najviac zanímalo »Rozjímanie« a »Chúvička«. Bk.

S »Kat. Novín«.

Dopisy.

— Zo Skalice. Ostíham sa ísť do fary ku našemu pánu dekanovi, a preto prosbu moju radšej vo verejnosti prednesiem. Mám nie len ja ale aj mnohé moje kamarátky veľkú žalobu. Naši páni manželia v nedelu a vo sviatok neidú po službách božích domov, ako sa to na štatočných ľudí svedí, ale zájdu si do krčiem vraj na pohárček a potom okolo druhej hodiny sa nachlastaní vracajú domov k obedu. Mój muž temer každú nedelu a vo sviatok sa mi ožere ako prasa a ja s dieťkami musím vyčakávať aj s obedom. (Nečakajte na darebáka, ale keď pride, dajte mu hubovej polievky. Red.) Preto prosím, keď by bol páni dekan tak dobrý a nechal si týchto kamarátov z mokrej štvrti ku sebe zavolať a ich pokarhal. S úctou Tetka Utrápená.

(Dopis tento sme pred uverejnením pánu dekanovi ukázali, a ten nám dal tú radu, aby sme v nedelu a vo sviatok okolo druhej hodiny s fotografickým aparátom týchto bratov umoklých na ulici ako sa potácajú vyfotografovali, a potom vo výklade vystavili, čo sa aj najbližšie stane. Red.)

— Z Holiča. Dni strachu sme prežili u nás. Náš vrele milovaný páni služný Chemez nebol dlhší čas doma. Očuli sme, že je v Budapešti, čo je veľmi nebezpečná vec, lebo tam chytajú teraz ministrov. A v skutku minulý týždeň prišiel medzi nás páni Weiss, ktorý jazdí po jarmakoch po celom Uhorsku ba aj za hranice a hovorí nám, či sme očuli novinu? Ze

vraj náš páni služný má byť ministrom vnútorných záležitostí, náš páni notár jeho štátnym sekretárom a náš páni rychtár ministeriálnym radcom. Chýr tento nás prekvapil, a ponevác to tak vierohodný človek povedal, drží sa. Všetci sa obávame, že týchto veľmi milých pánov utratíme, a preto páni redaktor vás úctive prosíme, ráčte sa v Budapešti prezvedeť, čo je vo veci, a odkážte nám, aby sa srdca naše potešit mohli. Suchorádsky.

— Dolná Krupa. Velactený páni redaktor! Z toho, že už toľký čas nikto nič nepísal od nás do nášho »Pokroku«, neráčte uzatvárať, jako by nič nového nebolo bývalo. Bolo toho až mnoho. Smutného viac, než radostného. A poučenia kolkého by ľud z toho čerpal. No mlčali dopisovatella, jako by sa nám najlepšie viedlo. Ponevác ale dnes je utešený sviatok roztomilého Ducha Svätého, a každý sa teší, preto nebudem sa žalovať na boľavé naše rany, lež napíšem niečo radostného.

Potešiteľným zjavom v živote našom je že vidomoci rastie záujem o náš »Katolícky Kruh«. Keď by len neutratili dobrej vôle a vytrvanlivosti údovia, sami by nahliadli, jak zdarný je každý krok. Čo do kruhu, do tejto tek peknéj spoločnosti konajú. My sme spoločenskými tvorami božími. Je nám teda potrebná spoločnosť, ale spoločnosť rozumná, poctivá, kresťanská. Keď ju máme, si ju vážme!

Hlavne ale mládež opravňuje nás k pekným nádejam. Tá sa tu schádza takmer všetka. Možná, že ona ešte neci úplne presvedčená o potrebe a vznešenom povolání týchto spolčov, ale časom príjde všetko. Nech si to zapíše do srdca: čo šľachetného má v sebe, to zachovať, udržať a zdokonaľiť nikde inde nemôže jako v kruhu. V iných spoločnostiach, jako to príklady dokazujú, mladé jej sily svadnuté klesnú, otupejú, vlohy Bohom dané zapané ostanú.

V kruhu sa mládež bars pomálya, ale predsa vzdelá. Jako počujem i v pondelok svätodušný usporiada pre údov spolčových zábavný večierok s prednáškami. To je chvalitebné! Každý takýto krok mládeže zaslúži valnú pochvalu našu.

— Dopis z cesty. Stará pravda je, že človek, ktorý za pecou sedí, nič nevie a len ten, čo sa vo svete poobzerá, dačo vidí, očuje a zkusí. Prijemné a neprijemné, dobré a zlé. A tak i ja. Vyšiel som si na trnavské okolie, pozorujem a skúmam. A teraz tam nadobudnete skúsenosti chcem ot. čitateľom nastolíť. Sú to sané neprírodnosti, samé divy a zázraky.

Našiel som tam jeden »Kat. Kruh«; sami Slováci, ale pomimo 2—3 náboženských, ani jedny jedině Slovenské politické, alebo vzdelavacie noviny; zato ale viac maďarských, ktorým nik nerozumie. A kto toho príčinou? Dvaja miestni knazi; farár a kaplán, ktorí všetky slovenské časopisy povyhadzovať nechali; že vraj je to všetko panslávske.

Našiel som tam i školu bez učiteľa. Bol tam sice raz dobrý, ale ho občania vykúsali, a behom posledného roku mali už učitelku, ktorá nadobudnúť si »vyššieho postavenia« po pod — nosom, musela toho nechať, a teraz sa ľuďa křetujú s jedným pijanom, ktorý bol všetkým už, len nie učiteľom.

Tiež podobne nachodí sa tam i »m. kir. póstahivatal« s nádivkou. Kaplun, holub a pod. s nádivkou, — chutná každému, ale vo verejnom úrade postavená osoba s nádivkou. — to už sotvy Hľa! pokračujúca kultúra — odrodilce vo všetkých pádoch.

Kde je to? Chcete vedieť? Nuž tam, kde a dobré víno rodí a dobré hrnce robia. Budúčne viac! S Bohom! Hentamten.

Domáce zprávy.

Turičné sviatky malý priniesť obrat v krajinkej politike. Ako z Viedne píšu Viktor Fejérváry, barón, bývalý minister domobrany bol v pondelok u jeho Veličenstva pol druhej hodiny na audiencii. Pri tejto príležitosti bol vo Viedni aj Lukáč, minister peňažných záležitostí.

O čom sa pojednávalo, nik nevie. Dľa obyčaje Fejérváryho po jeho návrate obkľúčili žurnalisti, aby svoje noviny článkami zasypali

mohli, len že Fejérváry svojim starodávnym spôsobom odbil otázky jejich. »Neviem nič, a nepoviem nič«, bola odpoveď na všetky otázky.

Vzdor tomu sa drží chýr, že barón Fejérváry bude predsedom ministerstva a ostatné oddiele prevezmú štátni tajomníci. Slovom ľudia, ktorí posiaľ na politickom živote účasť nebrali.

Vo viacerých okresoch majú byť nové volby, podivuhodné je to, že v takých okresoch, kde vždy liberálna strana zvíťazila aj 3—4 kandidáti vystúpili s Košutovým programom.

Mier.

Príčinám predsedu amerických spojených štátov Rosevelta Rusko chce uzavrieť s Japonskom mier. Obidve strany vyslaly svojich deputantov, ktorí vyjednávajú budú podmienky pokoja. Miesto vyjednávania má byť Washington, na bojišti za ten čas bude pokoj. Zničení ruského loďstva, ktoré v najjasnejšom svetle predstavilo neschopnosť ruského veliteľstva do-talo smrteľnú ranu všemohúcemu absolutizmu cárskemu.

Uponiženie ruskej cárskej vlády môže len prosperným byť národu ruskému a zasvitne svetlo slobody a kultúry i tým životaschopným ohromným massám ľudu, ktorých povolanie je z rúk znemravnej a hnilej aristokracie ruskonemeckej vyrvať kormidlo vlády.

Pre domácnosť.

Pri kupovaní umelých hnojív majú hospodári i na to pozorovať, aby ich dostali v podobe prášku čim najjemnejšieho a nie hrubozrnné alebo práve v kusoch. Hrubozrnný superfosfát nikdy nekupujeme. Taktiež pri čilскеj sanitre je účinnok tým väčší, čim drobnejšiu sme ju porozsýpali. Pravdaže neosievaná sanitra v pôvodných balikoch je lacnejšia, ale taká nedá sa s prospechom za hnojivo užiť, ponevác pri rozsýpaní niekde padne veľká hrula sanitory a tam je prehnojené a inde nepadne nič. H. N.

Čerstvé rany na dobytku, keď nemôžeme hneď alebo len ťažko dostať dobytčieho lekára, treba nasledovne opatřit: Celú ranu dokonale vymyjeme najprv vodou, potom vlažnoteplym roztokom lysolu alebo kreolínu. Kde týchto tekutín niet v dome, alebo je lekárne vzdialená, vymyjeme ranu len odvarovanou a potom ochladenou vodou. Ako liek upotrebíme tlčený cukor buďto tak, že ranu cukrovým práškom zasypeme alebo dáme cukru do vetchého mákkého (na pr. tulového) vrecúška a toto na ranu priviažeme. Toto je veľmi dobrý a najjednoduchší prostriedok na čerstvé rany, a už i preto praktický, že cukor nájde sa v každom dome. Pravda pri väčšom poranení treba volať dobytčieho lekára. H. N.

Staháky na koňských riadoch nesmú byť prikrátke. Keď sú prikrátke kôň musí chodiť šikmo, bokom a šikmé chodenie kôňa veľmi unaví a skoro zkaží.

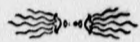
Keď svine ztratia chuť k žriadlu býva príčina, že ich prehojne křmime alebo že dávame im plané skysnuté alebo prischlé žriedlo. Príteplym křmením zkaží sa mnoho sviň a gazdiná obyčaje ani nezbadá prečo sviňa ochorela, keď neopatrná alebo nesvedomitá slúžka dala sviniam horúce žrať. Keď za dlhší čas chováme rovnakým křmom svine tiež ztratia apetit. Keď myslíme, že sviňa požrala prekysnuté žriedlo, dávame jej křiedový prášok alebo trochu sódy v čistej vode s prídavkom tlúčeného uhlia. Zkúsený jeden pestovateľ sviň dáva sviniam celé leto po trochu sódy s ovsom a sice na 2 kg. ovsa 30 grammov sódy a 4 litre vody miešanina nechá sa cez noc stáť a ráno dáva sa z nej každej svinii po ¼ litru.

Muchy sú nielen veľikým trápidlom dobytku v maštálach a na dvore, ale keď zavše padne mucha do mlieka je to nečistota a ako taká škodlivá zdraviu. Najlepší prostriedok proti prílišnému rozmnoženiu múch, sú lastovičky. Každý hospodár mal by toľko lastovičiek privábiť do svojho dvora, kolkol

možno. Tým cieľom nech na príhodných miestach pod strechou stajne, na povale, pod odkvapom, ba v stajni popribíja malé doštičky, aby na nich lastovičky hniezdiť mohli. Na lietanie dostatočný je oblok na stajni, ktorý cez jar a leto beztak má byť deň i noc otvorený, môže sa však i na dverách nechť okienko pre lastovičky.

Dalej keď bielime stajňu dávajme do vápna asi po 1 kg. liadku na 1 murársky šafel vápna. Dobrý účinnok má i klie pre muchy, ktoré sa na papier natiera a v stajni rozvešia.

Aby sme i statok na paši a v poli pred muchami ochránili natierajme ich každé druhé tretie ráno dechtovou vodou, ktorú si tak pripravíme, že do sklenice na 1 jednu čiastku plynového dechtu (Gastheer), ale nie dreveného dechtu (Holztheer) nalejeme 2 čiastky vody, sklenicu postavíme na slnko, kde za 8—14 dní voda proniknutá bude dechtovou vôňou. Touto vodkou natiera sa rožný statok i kone pomocou handričky. Plynový decht dostať lacno v obchodoch s materiálmi.

Drobné zpravy.

— **Divadlo. Prešporskí Slováci.** vydržiajú v nedeľu dňa 25. júna a 2. júla t. r. divadelné predstavenie spojené s tanečnou zábavou a sice predstavi sa po obidva razy veselohra od Fr. Urbanka „Strýdža z pod Hája“. Vstupné na divadelné predstavenie i do tanečnej zábavy na I. miesto 1 kor. na II. miesto 60 hal. Začiatok divadelného predstavenia je presne o 7. hodine večer. Pred divadlom popoludní o 2. hodine začnú sa cenné kolkové dostihy; k týmto zábavám našich ctených bratov a rodákov tak z okolia jako i z mesta Prešporaa úctive povoláva

Riaditeľstvo.

— **Tisovskí ochotníci sriadiť dňa 4. júla 1905 v Tisovci v mestskej dvorane „koncert“** ku ktorému povolávajú ct. obecnosť k čestnej účasti. Začiatok o pol 9. hod. večer. Vstupné: I. miesto 1 kor. II. miesto 60 hal. Čistý výnos v prospech evanj. sirotinca. Program: Predslov od Gorina. Mužský sbor. Miešaný sbor. Hudba na flautách. Trojspev. Sborny z predanej nevesty. Hudba tamburášov. Hudba ochotníkov atď. Po koncerte volná zábava. Zvláštne pozvánky sa nerozosielať.

— **Samovražda uhorského občana v Niagare.** Z Ameriky nám píšú, že advokát dr. Elemir Sentirmay spáchal tam samovraždu skočiac do vodopádu Niagari. Sentirmay zaľúbil sa do jednej mladej vdovy a preto bol poslaný od jeho rodiny do Ameriky, kde aj dokončil svoj život.

— **Sopka Mont Pelée pracuje.** Z Fort de France zdeľujú, že dňa 3. júna vybuchol zo sopky ohromný plameň, nato bolo až do 10. ticho, v sobotu ale zase začala sopka búriť a vyhadzovala ohnivé plamene a lávu až do výšky 800 metrov, ktorá sa valila nadol. Teraz je zase všetko ticho. Obyvateľstvo v blízkych mestách je vo veľkom strachu, a mnohí i opúšťajú svoje domy.

— **Náhle zomrela.** V piatok dňa 9. t. m. náhle ochorela v Skalici 43-ročná vdova Maria Kapánková a v sobotu večer aj zomrela. O smrti zomrelej kolujú rozličné mienky. Nebohá bola vždy až do hore udaného piatku vždy zdravá a preto bolo obecnosť všeobecne jej smrťou prekvapené. Najviac pripisujú smrť jej ľúbostným pomerom, ktoré až do nedávna udržovala s istým mladým človekom, 24-ročným strojmajstrom J. Hornišom a ktorý asi pred štyrmi týždňami odišiel zo Skalice. Od toho času žila nebohá veľmi utiahnuto a málo ju bolo vidieť medzi ľuďmi, až razom rozniesol sa chýr, že zomrela. Mnohí hovorili, že si snáď bola sama príčinou smrti. No lekársky sa to nedokázalo a tak zostala celá vec za rúškou, ktorú odhalil môže len Boh. Jej muž Ján Kapánek, másiarsky majster sa stal pred 15 rokmi samovrahom, streliac si 5 ráz z revolvera do prs.

Koncert! Vstup voľný. Koncert!

Dňa 18. júna t. r. bude v *Mestskom hájku* vydržiavaný koncert, na ktorý sa široké obecnosť úctive povoláva. Vstup voľný. O dobré nápoje a jedlá bude postarané S úctou

F. Holcer, hostinský.

Pozn. Takéto miestnosti ako je „*mestský hájok*“ mali by sme si držať vo vážnosti a mávať tu všetci dostaveničko, teda podme v nedeľu do „*Hájka!*“

BESEDNICA.

„Od moru, hladu a vojny — oslobod nás, Pane!“

Črta z rusko-japonskej vojny.

Jeden anglický spravodaj opisuje následovne hrôzu asiatskej vojny po porážke Rusov pri Mukdene a jejich úteku na sever.

Množstvo vojakov, mužikov, žien, vozov, koňov, volov a kráv, hnalo sa v nesmiernej zmatenici po ceste ku severu. Mnohí padali, aby viacej ani nevstali.

Poprevracané povoze zvyšovali zmatok; náš vůz bol tiež prekotený a dolámaný; boli sme prinútený sa odtrhnúť jedon od druhého v tejto nešťastnej zmatenici. O chvíľku vojaci a ozbrojení mužici, strachom zbláznení dali sa strieľať a gule hvižďaly po nad hlavami utekajúcich.

Bolo na úsvite. Tma panovala ešte na celom kraji. Každým okamžením zablýsknul sa oheň z pušiek Rusi strielali v tomto zmatku jeden proti druhému, a čím ďalej tým prudšie.

To trvalo tak ale pol hodiny, než bolo počuť trubačov zatrúbiť signál: „Palbu zastaviť!“ — Ale ešte aj potom bola sem-tam počuť výstrel a zdálo sa nám, že skoraj pomine večnosť, nežli strielanie prestane. Ani u Plevna, ani u Šipky na Balkáne, v tom najukrutnejšom boji nepočul som hroznejšie pôsobujúcu streľbu, jako tady a títo streľbu, ktorou Rusovia sami seba na vzájom zabíjali.

Po streľbe odchyľili sme sa z cesty do pola, ale keď sme boli sem tam blúdili a žiadneho priechodu cez bahniškú sme našť nemohli, vrátili sme sa zase späť na cestu. Teraz sme ju našli pokrytú mrtvolami mužov, žien, deti a hoväd všeliakej sorty.

Potkýnali sme sa pri každom kroku o telo, hlavu lebo o iný úd niektorého umierajúceho; mimo toho boli všade rozhádzané súdky a kysne so strelivom, kusy rozlámaných vozov, pozahadzované šatstvo, kožuchy a zbroj, a bolo vo tme na všetkých stranách počuť úzkostlivý rehot koňov, sem-tam pád niektorého čo nemohol vymotať zo štrangov.

Ešte väčšmi obťažovali pochod pozanechávané, poprekacované kanony na ceste a iné vojanské povoze. Utekajúci pešiaci oborili sa i často v jejich zúfalstve na jazdcov, postřhali ich s koňov, aby si sami na nich vysadnúť mohli a tak sa zachránili.

Uprostred tejto zmatenice našlo sa i niekoľko ruských dôstojníkov, ktorí sa o to pokúsili tento divoký a zúfalý útek zastaviť. Ale márna vec! Darom hrozili revolvermi a šablami; darmo kričali: „Stoj!“ Naposledy boli i oni strhnutí do zmatku a keďby neboli tiež utekali, boli by ich tam pošliapali.

Druhí ale dôstojníci, tak strachom premečeni, ako aj mužstvo a obyvateľstvo, utekali o závod s celou skupinou jejich mužstva.

Most, ktorý tade ponad nie veľkou riekou viedol, bol tak zapehaný povozami, kanonami a koňmi, že žiadon človek prejsť nemohol. Všetci museli sa do vody vrhnúť, jeden na druhého, až konečne toľko utopencov sa po nad mostom nahrbilo, že tvorily hrádzu po ktorej zadnejší prechádzať mohli.

Všetky dediny boli naplnené vojakmi rozličných zbraní, ktorí sem-tam zbesnile pobíhali, na žiadne signále trubačov nedbali, žiadneho dôstojníka neposlúchali.

Obyvatelia dedín, ktorí sa boli dozvedeli o porážke Rusov, hneď po pol noci povybýhali z domov, a potom strhnutí zmatkom tiež utekali a tak ešte viacej rozmnožili strach pred nepriateľom. Strach bol tak veľký, že pri každom výkriku si ľudia počínali, ako by sa boli zblázneli.

Konečne sa rozednilo. A so slnkom navrátil sa čiastočne i pokoj medzi utekajúcimi,

ale pohľad na cestu do zadu bol tak zdreujúci, že všetko mužstvo, dôstojníci a obzvatelia zalomili rukami a plakali jako malé deti nad rozbitou hračkou. Výše 20 tisíc mrtvol krylo cestu len na dve hodiny dlhú. A čo by sa dalo písať teraz o strašnej bitke na mori.

A preto: „Od vojny, — ochraňuj nás, Pane!“
„M. u. Th.“

Pozvanie.

Cirkev ev. a. v. tisovská usporiada v smysle svojho konventuálneho uzavretia dňa 4. a 5. júla 1905 „*kňazskú a vnútornomisiovú konferenciu*“ spoj-nú so službami Božími a úctive povoláva do tejszej konferencie veľ-bné duchovenstvo a za vnútornú missiu zaujaté evanjelioké obecnosť.

Poriadok:

I. *Konferencia* dňa 4. júla po poludní od 2. hodiny, prípadné pokračovanie dňa 5. júla popoludní

Predmety: Záležitosť sirotinca a iné vnútornomisiové záležitosti. Volné návrhy, alebo prednášky.

II. *Missiová slavnosť* dňa 5. júla od pol 9 hod. predpol. Po službách Božích prednášky:

a) Kresťanstvo a svet.

b) Či evanjelik ako taký nemôže byť veriacim a pobožným človekom.

III. *Pokonferencia* dňa 5. júla popoludní:

Prosíme o všeobecnú živú účasť. Kto potrebuje a chce mať istú hospodu, nech sa hlási u cirkevného predstavenstva (inšpektor, farár) do konca júna. Hostia, ktorí by prišli v mimoriadny čas, nech sa hlásia v sporiteľni u p. Pavla Javorského o hospodu. Ak do konca júna neprihlási sa dostatočný počet hostov, vy-stane spoločný obed.

Tisovec, dňa 7. júna 1905.

Predstavenstvo cirkve.

Predaj ról. Pán Max Spitzer v Skalici, prelicitácií dňa 29. júna t. r. v hostinci pána Hajnricha Klváčka o pol 4 hod. vydržiavanej, na 5-ročné splátky nasledujúce parcelované pozemky:

1. *Zvonárka*, pred kanálom rozdelená na diele;
2. *Nivka*, za kanálom rozdelená na 3 diele;
3. *Blažkovička*, pred kanálom rozdelená na 3 diele.
4. *Lúka*, za kanálom rozdelená na 2 diele.
5. *Štvrť*, pri Mendokovom križi rozdelená na dve polovice; I. od stodol, II. od Sudomerici.

V páde vyšších nabídnutí po licitácií, prednosť majú len licitanti.

Peniaze, kto chce môže aj hneď složiť, prijmu sa.

Verejná licitácia. Dom číslo 262 v *Ho-líci*, pozostávajúci zo dvoch bytov, bude sa 10. júla t. r. na obecnom dome na verejnej licitácií predávať. Každý byt má jednu izbu, kuchyň, komoru, šopu a pivnicu.
Ignác Baláš.

Súceho mladíka, z poriadnej rodiny prijme na učenie Emanuel Hofbauer, krajčír v Skalici. Nastúpiť môže hneď. Podmienky dľa dohovoru.

Učeň na šusterstvo z poriadnej rodiny prijme sa hneď u Jána Šišoláka, šusterského majstra v *Šaštine*.

Skalický gazd. potravný spolok odporúča svoj hojne zásobený sklad.

Zkúmaných datelin

— a travného semena —

ako aj vápno stavebné i ku hnojeniu, portlandský cement a sadru (gyps).

Do Ameriky

po cisárskych rýchločdoch „Kaiser Wilhelm der Grosse“, „Kaiser Wilhelm II“, „Kromprinc Wilhelm“ a rýchlych dvojšroubovýchpoštových parolodiach ako: „Bremen“, „Grosser Kurfürst“, „Friedrich der Grosse“, „Barbarossa“, „Princess Alice“ do New-Yorku, Baltimore, Galvestonu atď. najvýhodnejšie možno cestovať cez Bremen.

Plavba oceanom trvá len 5—7 dni.

Každú žiadanú úpravu ochotne a zdarma podá jediná československá firma

Kareš & Stotsky, Bremen

Bahnhofstrasse 29

Kto chce byť krajansky obslužený, nech nevyhadáva žiadne iné firmy, ale s úplnou dôverou nech sa obráti na nás, my sme tisíce krajanov doprevadili za more ku ich úplnej spokojenosti. Závďavok nech si pošle každý z domu, načo obdrží od nás šifkarta, s ktorou keď sa preukáže na pruských hraniciach, bez prekážok bude ďalej prepustený. Pište na adresu:

Kareš & Stocky, Bremen

Bahnhofstrasse 29.

Všetkých zemedelcov upozorňujeme na nákup umelých hnojiv a pecního vápna pre podzim 1905.

SUPERFOSFÁTY

Suché jemno mleté, zaručenej jakosti možno kúpiť za

KONKURENČNEJ CENY

jedine u továren firmy.

Ďalej oznamujem, že sa nám podarilo veľkým nákupom Thomasov. trosky a stassfurtského kainitu docieľiť

najnižšej ceny

takže môžeme poskytnúť vyšší rabatt než konkurence.

Žiadame všetkých zemedelcov aby vo vlastnom zájme nás o nabídku požiadali, ktorú ochotno a čo najrýchlejšie vyrídime.

Prvá moravská
rolnícka továrna akciová
na sústredenú hnojivá a lučebniny
v Prerove. (Morava)

Lázně (kúpele)

Luháčovice

Želez draha: Brno-Vlářský priesmyk na Morave.

1. **Liečebné prostriedky:** 4 kyselky, minerálne lázne, bohaté na prirodzenú kyselinu uhličitú (jako Naheim lebo Františkovské lázne) ústav vodoliečebný, inhalatorium, plováren lázne slnečné. Sedem lekárov.
2. **Vyliečiteľné choroby:** katarrrhy hrtánu a trubic, choroby žalúdka, exsudáty hrudní, brušné (po ženských nemociach) a klúbné podagra, kamenky žlčové a močové, cukrovka, skrofulosa, chudokrevnosť, blednička, choroby srdca a nervov.
3. **Strava a byty:** Tri pensionáty s restauráciou vyše 600 izieb v každej cene
4. **Zábava:** Denne dva koncerty, čítareň, knihovna, 2 lawn-tenisy, hrište, hojnosť procházok v nádherných lesoch. Elektrické osvetlenie. Divadlo, výtety, večierky, zábavné a tanečné.

V sezone jarnej od 1. mája do 15. júna a podzimnej od 16. aug. do 30. sept. značné slevy. Návšteva v sezone 1904 2866 trvalých hostov 6000 passantov.

Objednávky bytov a kyslesek obratom vybavuje a prospekty zadarmo posíla.

správa lázni (kúpeľov.)

Vlastná výroba!

Novinky 1905

SUKNE

lodenové 65—70 kr., grizetové s národným vyšiváním 1 zl. 20 kr., krásne zástery 30 kr., atlasové šátky (ručníky na hlavu) od 60 kr., 1 zl. a vyše, kravatie 55 kr., látky na šaty, moderné dámské šále a mnohé iné veci najlacnejšie kúpite u

Adolfa Jelínka v Jimramove, Morava

Vzorok sukeň zdarma a franko — Od šatok nemožno vzorky zasielať!

Zkúste, potom iste len u mňa vždy kúpite!

Každa sporiva gazdina

používa

Kolínskej kávovej prísady

SO SOKOLOM — SO SOKOLOM

Docieľi tým výdatnej, chutnej a pekne zbarvenej kávy.

TOVARNE:

v Kolíne a Prostejove, Morava

VODOVODY

samočinné i pomocou strojov

pre mestá, obec, veľkostatky, villy, tehelne, továrne a domy súkromné.

Najlepšie

PUMPY

trvanlivé
a so zárukou
zhotovuje
zariaďuje

Továrň na
vodovody a
pumpy

JAN VITEZ v Prerově (Morava).

CENY MIERNE.

Prédbežné výpočty a cenníky zadarmo.

